

Laudatio uitgesproken door mr.dr. C.R. Jadnanansing bij toekenning van het eredoctoraat door de Anton de Kom Universiteit van Suriname aan mr. A.J. Saheblal op woensdag 18 januari 2023 te Paramaribo.

=====

Zeer geleerde mr.dr. Saheblal/ Beste oom Andre,

Nadat ik u zojuist als eerste persoon formeel heb gefeliciteerd met de verkregen titel van doctor honoris causa, is nu het moment aangebroken om in de door de Anton de Kom Universiteit van Suriname aan mij verleende hoedanigheid van erepromotor het woord aan u en via u aan alle hier aanwezige gasten te richten.

Bij het kennismaken van uw curriculum vitae en uw rede heb ik de bevestiging gekregen dat hier voor ons een rechtswetenschapper staat die gedurende zijn loopbaan erin geslaagd is zich op verschillende gebieden van het recht verdienstelijk te maken.

Alhoewel uw afstudeerrichting privaatrecht was, hebt u zich middels uw publicaties niet alleen bewogen op het gebied van het civiele recht, maar ook het publiekrecht hebt u tot deel van uw studie gemaakt.

Uw rede getiteld: **HET HUISRECHT EN DE WETTELIJKE BEKNOTTING HIERVAN** is een voorbeeld van een studie over een combinatie van publiek- en privaatrecht.

Het huisrecht vervat in artikel 17 van onze Grondwet behoort tot een van de belangrijke fundamentele rechten van de mens. Iedere burger moet zich veilig en vrij kunnen voelen in zijn eigen woning, die dienst doet als een burcht waarin men zich beschermd moet voelen. Maar ook hier zien wij dat op grond van het algemeen belang beknutting van dit recht mogelijk is. De wijze waarop inbreuk op privacy gemaakt mag worden moet in een wet in formele zin geregeld zijn.

Een verrassende invalshoek die u vanuit het privaatrecht (faillissementsrecht) mede naar voren gebracht hebt, is het recht van de faillissementscurator om onder bepaalde omstandigheden tegen de wil van de gefailleerde diens huis te betreden.

Ik ga verder niet in op de rol van de faillissementscurator, maar grijp de gelegenheid wel aan om een voor velen onverwachte mededeling te doen: *In Suriname komen faillissementen nauwelijks voor.*

Dit is een heel vreemd verschijnsel voor een democratische staat. In de meeste landen bijv. Nederland waar de wortels van ons rechtstelsel liggen, zijn faillissementen aan de orde van de dag. De daarbij behorende sterfhuisconstructies zijn in onze rechtspraak geen bekend verschijnsel. Velen zijn verbaasd als zij horen dat faillissementen ongebruikelijk zijn, althans zelden voorkomen in de Surinaamse rechtspraak. Het zou interessant zijn te onderzoeken waarom het faillissementsrecht in Suriname niet tot wasdom is gekomen. Ik ga verder niet in op deze vraag.

Wel moet ik constateren dat naar mijn mening de grootste bijdrage die u geleverd heb aan het Surinaamse recht ligt op het gebied van het zakenrecht en met name het recht betreffende onroerende goederen. De Nederlandse rechtswetenschapper en kenner van het Surinaamse zakenrecht, mr. M. Verbruggen heeft erop gewezen dat het Surinaamse zakenrecht wezenlijk verschillend is van het Nederlandse¹. De uitgangspunten zijn divers en mede ontstaan in de koloniale periode vóór de invoering van het Nederlands burgerlijk recht in ons land. Het Surinaams zakenrecht is niet alleen geregeld in het Burgerlijk Wetboek, maar ook in afzonderlijke wetten waarvan de Landhervormingswetgeving van 1982 het belangrijkste is.

Het Surinaamse onroerend goederenrecht heeft naast privaatrechtelijke aspecten ook een administratiefrechtelijke zijde.

---

¹ M.L.M. Verbruggen, Inleiding in het Surinaamse recht voor onroerende zaken, Nederlands Juristen Bad, 15 januari 2021, aflevering 2, p. 112-119.

Anders dan in Nederland is volledige eigendom in Suriname nimmer de basis geweest van ons vastgoedrecht. Dit komt omdat de kolonisor tot taak had economisch voordeel te halen uit de Surinaamse grond en daarom de cultuurplicht de basis was voor het uitgeven van terreinen in Suriname. Daarbij gold ook de vervallenverklaring ten behoeve van de overheid indien niet binnen een bepaalde tijd voldaan was aan deze plicht.

Bij volledige eigendom hoort geen cultuurplicht. De eigenaar kan in principe alles met zijn grond doen wat hij wilt, dus ook onbewerkt en onbebouwd laten uiteraard met inachtneming van de wettelijke voorschriften.

Vandaar dat er voor Suriname een apart soort eigendomsrecht moest worden gecreëerd, waarbij de cultuurplicht als eis gesteld kon worden. Dit eigendomsrecht kreeg de naam van allodiale eigendom en erfelijk bezit en heeft zijn roots in het Anglo Amerikaanse recht dat in ons land werd ingevoerd tijdens de kolonisatie onder Lord Willoughby van 1650 – 1667.

Naast allodiale eigendom en erfelijk bezit zijn er ook heel veel gronden uitgegeven in erfpacht dat in 1869 werd gecodificeerd bij de invoering van het Nederlands Burgerlijk Recht in ons land. Het zgn. B.W.-erfpacht heeft zijn plaats behouden, maar erfpacht volgens de Agrarische Wet (1937) werd na de landhervormingswetgeving van 1982 niet meer uitgegeven. De bestaande (agrarische) erfpachtsrechten worden wel geëerbiedigd tot aan hun expiratie, waarna zij omgezet (vervangen) kunnen worden in grondhuur op verzoek van de gewezen erfpachter.

Naar mijn mening is uw belangrijkste publicatie uw boek **“De Afwikkeling van Onbeheerde Nalatenschappen in Suriname”**, met als ondertitel: **“De terugname door de overheid van onbeheerde en verlaten gronden in de boezem van het domein”**, uitgegeven in mei 1999 door de Universiteit van Amsterdam.

In deze studie hebt u vele mogelijkheden aangedragen om onbeheerde nalatenschappen en verlaten gronden weer te doen terugkeren in de boezem van het domein. Velen hebben een dankbaar gebruikgemaakt van uw publicatie. Helaas lijkt het erop alsof de Surinaamse overheid er weinig aandacht aan besteed heeft. Was dat wel het geval dan zou de boedelproblematiek in ieder geval voor een gedeelte reeds opgelost kunnen zijn.

Ik heb zelf voortgeborduurd op uw voormeld boek in mijn rede: **“Terugkeer in de boezem van de Staat”**, uitgesproken ter gelegenheid van de aanvaarding van het aan mij toegekende eredoctoraat op 10 april 2019 en ben u daar persoonlijk dankbaar voor.

Ik citeer in dit verband met instemming het volgende uit de laudatio van mijn erepromotor, prof. A.R. Caram ter gelegenheid van de toekenning van het voormelde eredoctoraat aan mij:

Mijn meer dan normale interesse voor het grondbeleid vloeit voort uit mijn overtuiging dat de grond en al wat zich daarop en daaronder bevindt, de meest krachtige pijler vormt waarop de potentiële rijkdom van Suriname steunt. Op deze pijler moeten wij goeddeels onze welvaart bouwen en onze armoede verlichten. Dit impliceert dat wij ons (gegeven de kleine omvang van de binnenlandse markt) niet primair op de importvervangende industrie moeten richten zoals sommigen beweren, maar veeleer op de export genererende industrie. Slechts dan kunnen wij de zo belangrijke schaalvoordelen opwekken en het productievolume wezenlijk opvoeren. Grondbeleid dient als motor te fungeren van het macro-economische beleid.

Een bijzondere bijdrage van u is ongetwijfeld de kennisoverdracht die u verricht hebt als publicist en docent, niet alleen universitair maar ook op diverse andere onderwijsinstellingen. Daarnaast hebt u ook vele studenten begeleid bij het schrijven van scripties en andere werkstukken, zowel in Suriname als Nederland. Als bijzondere bijdrage in dit verband vermeld ik dat u waarschijnlijk de enige Surinaamse jurist bent die een cursus

verzorgd hebt in het Surinaams-Nederlands recht aan de toenmalige Patrice Lumumba Universiteit te Moskou, thans Universiteit van de Vriendschap der Volkeren.

Beste oom Andre, voordat ik u als jurist heb leren kennen had ik u reeds ontmoet als lid van de grote familie Panday. U was gehuwd met Angela Panday die een volle nicht was van mijn moeder Louise Hira-Sing, gehuwd Jadnanansing. In dit opzicht zijn wij dus familieleden van elkaar en daar ben ik ook trots op.

Naar mijn mening zou het eredoctoraat reeds eerder aan u toegekend moeten zijn. Maar ik hang de filosofie aan dat niets voor zijn tijd komt. Het doet mij daarom goed dat het u vergund is om nog in deze incarnatie de waardigheid van eredoctor te ontvangen en dat ik als uw erepromotor mag fungeren.

Ik wens u nogmaals van harte geluk, zeer geleerde doctor honoris causa, mr.dr. André Jainundun Saheblal, en hoop dat u nog lang van deze eretitel moge genieten.

Paramaribo, 18 januari 2023.